

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravištvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, 1, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Se pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravištvo prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ „
četrt „ 5 „ „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20-h na mesec.

Štev. 132.

V Ljubljani, v četrtek 12. junija 1902.

Letnik XXX.

Profi Poljakom.

Zopet poje po vsej Nemčiji bojna tromba proti Poljakom. Sam nemški cesar Viljem jo je nastavil na svoja glasna in široka usta ter klical nemško državo, naj se bori proti poljski predrznosti in sarmatski prevzetnosti. V državnem zboru je letelo nanje zasramovanje in zopet je votirala zbornica 250 milijonov mark, da se poljska zemlja vzame Poljakom in naseli z Nemci.

To je nekaj tako barbarkega, tako nizkotnega, da bi moral protestirati proti temu ves civilizirani svet. V Nemčiji so vstali v obrambo Poljakov edino le katoliški Nemci. Centrum je stal na njihovi strani, ko je šlo vse v boj proti njim. S tem je dokazala ta parlamentarna skupina, da je ostala tudi v narodni točki zvesta svojemu programu.

In vendar smemo reči, da Poljakov tudi s temi sredstvi ne bodo zadržali. Dosedanje izkušnje so pokazale, da je proti množjenju in razširjanju Poljakov zastoj vsak nasilni boj. Ko je zadnjič žrtvovala nemška država 200 milijonov za »kolonizacijo« poljskih pokrajin, je ta denar takorekoč proč vrgla. Nemški junkerji so kupovali za drag denar posestva od Poljakov. Ti so seveda postavili cene kar mogoče visoko. Potem so pa Poljaki kupovali za ta denar posestva v drugih krajih, kjer jih doslej še ni bilo. Umljivo je, da tako priseljeni Nemci niso najboljši gospodarji. Zgodilo se je čisto, da je tak Nemeč svoje drago kupljeno posestvo za slepo ceno prodal zopet Poljaku. Da, v enem slučaju je še celo poljski hlapec kupil posestvo od svojega nemškega gospoda.

Ljubezno do maternega jezika in do poljske zemlje je pa sedaj v Poljakih tako zbujena, zavest krivic, ki jih trpe, tako žgoča, spomin na staro slavo tako mogočen, da nihče ne izbrše s sveta tega naroda. Otroci s maternim mlekom srkajo poljsko zavednost.

Slednjič pa dela Poljake nepremagljive njihova vera in duhovščina. Nemci hočejo poljske pokrajine tudi poluteraniti. »Nem-

ška« vera naj zagospodari tam, kjer je doslej pridigal katoliški duhovnik. Zato pošiljajo med Poljake svoje protestantske pastore, misleč, da bodo ti bogve kaj opravili med Poljaki. A ti se drže zvesto svojih duhovnikov, in ta vez, ki se dan na dan, nedeljo na nedelje ponavlja in utrjuje v cerkvi, dela Poljake nepremagljive.

Ni še dolgo, odkar je sekel Poljak: Kar Poljaki nimamo več kraljev, so naši škofje naši kralji. Po tem se ravna zdaj pruski Poljak. On daje cesarju, kar je njegovega, a do cesar pruski korporal nima pravice, tega mu ne da za nobeno ceno.

Bilo je čisto prav, da se tudi v avstrijski delegaciji napadli nemškega cesarja zaradi njegovega postopanja. S takim sosedom biti v politični zvezi, tudi za Avstrijo ni ne častno in ne koristno.

Državni zbor.

Dunaj, 11. junija.

Klofač ima besedo.

Koncem včerajšnje seje je posl. Klofač hotel vprašati predsednika zbornice, ali hoče ministerskega predsednika opozoriti na znani govor nemškega cesarja v Marienburgu proti Poljakom. Ker Klofač ni poseben prijatelj nemškega jezika, si je dotično vprašanje s primernim uvodom napisal na papir ter je pričel čitati. Mnogi poslanci se zbero okoli Klofača iz radovednosti. Vsak stavek sta Choc in Fresl podpirala in spopolnjevala z medklici s tolikim ognjem, da stenografi niso mogli ovekovečiti v zapisniku raznih govorniških metafer in hiperbol. Predsednik grof Vetter pa ni človek, da bi razumel vsako šalo, zato je prav resno svaril posl. Klofača, da je nemški cesar naš zaveznik in da torej njegovih besed Avstriji ne smemo kritikovati. Gospod Klofač zopet ni mož, ki bi se pustil kratkomalo pogovoriti, ter je mej krikom in smehom resno in mirno čital svoje »vprašanje« do konca.

Sinoči ali danes pred sejo je grof Vetter gotovo prečital Klofačevo vprašanje ter se prepričal, da bivši narednik ne sme tako

smelo govoriti o mogočnem cesarju, četudi je poslanec. Posledica je torej bila, da je grof Vetter začetkom današnje seje ostro posvaril posl. Klofača ter obžaloval, da je sinoči preslišal besedilo vprašanja.

Še ostreje je min. predsednik dr. pl. Körber pokaral posl. Klofača, češ, da s takimi napadi škodi le državi in da vlada odločno zavrača žaljive besede.

V zbornici je bil zopet velik ropot; eni so ploskali, drugi ugovarjali. Vsenemci so se smejali v pest, menda zato, ker je Klofač s tovariši podpisal njihove nujne predloge.

Posl. Klofač pa ima vedno polno torbo raznih interpelacij in nujnih predlogov. Ker sta ga zbornični in ministerski predsednik preresno posvarila, hotel se je maščevati ter vrgel predsedniku na mizo nujni predlog, v katerem zahteva, naj vlada pové in zabiči vsem in vsakemu, da so sodniki neodvisni v svoji službi. Nadvojvoda Franc Ferdinand ima na svojem posestvu v Konopištu več hlapcev in strežajev, ki pa ne poznajo vedno sedme božje zapovedi. Tako je oskrbnitvo zatožilo zaradi tatvine enega kočijaža, ki pa je bil oproščen. Dotično razsodbo je dobilo oskrbnitvo v češkem jeziku ter zahtevalo od sodišča nemški prevod. Tej želji je sodišče iz uljudnosti tudi ustreglo.

Ko je bila razsodba že pravomočna, je baje nadvojvoda poklical k sebi dotičnega sodnika. Razgovor sicer ni znan, a poslanec Klofač meni, da je gospod nadvojvoda skušal vplivati na sodnika, naj kočijaža obsodi. Gospod Klofač je seveda v tem slučaju naletel, ker mu je dr. pl. Körber takoj dokazal, da nadvojvoda ni mogel vplivati na razsodbo, ki je bila že nad 14 dni stara. Istega mnenja je bila tudi zbornica ter je s 109 glasovi proti 25 odklonila nujnost Klofačevega predloga.

Malik ima besedo.

Pravijo, da je za one, ki bolehalo na želodcu, najboljšo zdravilo nedolžna zabava, ki provzroča sladki smeh. Škoda, da danes niso navzoči pri Malikovem govoru vsi, ki v Karlovih varih iščejo leka. Vsenemška zveza namreč se igra z obstrukcijo. Včeraj

so vložili 19 nujnih predlogov, zastopnik pete kurije na Srednjem Štajarskem, gosp. Malik, posestnik v Zajčji dolini pri Sekavi, sam celih 11.

Prvi njegov nujni predlog je: S m r t z a j c u ! Ob 1/4. uro je Malik pričel utemeljevati svoj predlog. Pred seboj ima skladovnico svojih govorov, s katerimi že mnogo let na raznih sodnih preganjanjih hudobnega zajca, raznih sodnih aktov, ki se bavijo z lumparijami požrešnega zajca, ter mnogo časnikov, ki odkrivajo zajče pregrehe. In g. Malik, ki vživa pokojnino neaktivnega častnika v Zajčji dolini, kakor je sam doslej opetovano naglašal v svojem zajčjem govoru, pozna zajče življenje od prvega dne v grmu, do zajče pečenke na mizi. Vsi učenjaki, ki se bavijo z domačim in tujim živalstvom, bodo v bodoče mogli iz Malikovega govora zajemati črtice o navadah in razmerah dolgo-ušesnega zajca. Ta mrcina, katero gospod Malik iz vse svoje ogorčene duše želi na dno pekla, ima to grdo navado, da se ne dotakne prvega in drugega očesa na trti, marveč se postavlja na zadnji nogi, s prednjima pripogiba trto — oh žlahtno vinsko trto — ter grize in objeda tretje, četrto, peto, včasih celo šesto oko, iz katerega potem solzi vinski sok. Gospod Malik je zraven svojega vinograda, kamor je sam v škafih nosil gnojnico, obsejal njivo z mastno nemško deteljo in sočnim ječmenčkom. Ali mislite, da gre v Zajčji dolini zajča dlaka na deteljo ali ječmenček? Kaj še! Po detelji se valja, v vinograd se hodi past. In ti preklicani klerikalci v štajarskem deželnem zboru ne sklenejo zakona, da bi smel gosp. Malik pobiti vse zajce v Zajčji dolini in nabasane zajče mehove v deželni muzej. Kaj se je trudil g. Malik, da bi zajce odganjal od svojih trt! Nosil je gnojnico v vinograd, obvezaval je trte s koruzno in pšenično slamo, postavljaj je v vinograd razna strašila, razobešal napise, da je prepovedan vsak korak v vinograd. A zajec se ne zmeni ne za gnojnico, ne za strašila, ne za napise. Nam se g. Malik res smili. Koliko noči je prebdel na straži proti zajcu,

LISTEK.

Spomini na sv. deželo.

Piše Ivan Knific.

III.

Pred Berutom in v Berutu.

Drugi dan je pa lilo, lilo kakor za stavo. Črni oblaki so se preganjali po nebu in ob pobožju libanonskih gora ter sipali blagodejno mokroto na mesto in na morje. Kakršno vreme, tako je bilo tudi naše dušno stanje; od dolgega časa nismo vedeli, kaj bi začeli. Ko se je izdaniilo, so nas zglasili v pristanišču. Dovolili so nam, da smo se pomaknili v lukco, da smo bili varni vsaj pred morskimi valovi, ki so naraščali bolj in bolj.

Zbrali smo se v salonu. Nekateri so igrali na kvarte, drugi so kookali, tretji so se pogovarjali o kupčiji itd. Pa smo bili vsaj na gorkem in na suhem. Poljak mi je že v tretjé pripovedoval, kako je v Egiptu padel raz osla, in kako so se mu Arabci rogali, ko je ves pobit jezdil skozi mesto. Tudi jaz sem se mu smejal, ker nisem pomislil, da se prej ali slej tudi meni utegne primeriti kaj takega. Par minut pozneje sem mu jaz pripovedoval, kako je pruski oficir prekorajčil ekvator: »Da bin ich zum Aequator jekommen, hinüberjestolpert, mit kolos-

saler Verachtung aneschaut und weiter gegangen.«

Popoldan se je vreme izjasnilo. Zlezli smo na krov ter zeli v Berut in na Libanon. Res lepo lego ima mesto in krasno okolico. Ker se v Siriji spomlad pričinja prej nego pri nas, je bilo vse v zelenju in cvetju. Lepi vrtovi in nasadi, zale vasice in sela, raztresena po hribih, mesto s čednimi hišami in nasadi, vse to nas je očaralo tako, da smo za trenutek pozabili na kvaranteno. In vrhu tega še divni solnčni zahod! Valčki so odsevali v sto in sto svetlobnih žarkih; morje je bilo takorekoč posejano s samimi biseri in dragimi kamni; solnce se je veličastno pomikalo nižje in nižje, poljubilo je morje, potapljal se globlje in globlje, dokler ni zatono popolnoma; rdeči prameni so naznanjali mesto, kjer je izginilo. — Malokdaj solnce zaide tako lepo, kot je zašlo oni dan, na veliko sredo.

Veliki četrtek je častljiv praznik katoliške cerkve. Kdor le more, hiti ta dan k slovesni službi božji. Tudi v Berutu so zvonovi po krščanskih cerkvah mogočno peli in naznanjali svetu, kako pomenljiv praznik obhajajo ta dan katoličani. In baš to slovesno zvonjenje je mojemu tovarišu in meni še bolj grenilo ure, ki so ginevale tako neznanosko počasi.

Popoldan je prišel iz mesta zdravnik, ki nas je preiskal in nam napisal izpovednico, da smo zdravi vsi brez izjeme. Seveda si je zato zaračunal 10 piastrov (2 kroni). Sicer so nas že v Portsaidu zdravniško preiskali in prtljago desinficirali; pa ne škodi nič, če te preiščejo še v drugič; samo stroške imaš dvojne.

Vse mine. Tudi naše kvarantene je bilo konec. Veliki petek zjutraj, preden smo še vstali, je nešteta množica čolnarjev napadla ladjo in nas vzbudila iz sladkega spanja. Še preden si se zavedel, so ti pobrali prtljago, in hote ali nehote si moral za njimi. Ladija je bila namreč namenjena še dalje proti severu, proti Mali Aziji. Mi, ki smo hoteli potovati v Jafu, smo morali prestopiti na drugo rusko ladjo, ki je odhajala še le proti večeru. Zato sva s tovarišem Poljakom porabila ta čas, da sva si ogledala mesto in njega znamenitosti.

Berut je glavno trgovsko mesto in največje pristanišče cele Sirije. Ne samo, da je okolica sama zelo rodovitna, da se tukaj pridela zelo veliko sadja, žita in zlasti še izvrstnega vina Libanonca; Berut je tudi pristanišče za mesto Damask, kamor vodi 150 km. dolga železnica čez visoki Libanon. Prebivalcev šteje mesto do 100.000. Najlaglje primerjamo Berut z našim Tratom;

podobna sta si i po legi i po velikosti. Prebivalci so večinoma kristjani najrazličnejših veroizpovedanj: Grki zedinjeni in nezedinjeni, sirski Jakobiti, Maroniti, ameriški prezbiterijanci in katoliki.

Le-ti se prav pridno razvijajo. V mestu delujejo frančiškani, kapucini, lazaristi in jezuiti. Imajo jako lepe in prostorne cerkve. Lazaristi so ustanovili zelo veliko bolnišnico, v kateri se zdravi na stotine in stotine bolnikov, domačinov in tujcev. Najpogostneje pa dvigajo v Berutu katoliško zastavo jezuiti. Sezidali so si veliko in lepo poslopje »Université de St. Joseph«: največje in najlepše vseučilišče v celi Siriji, morebiti na celem vzhodu. Ta univerza je svetovnoznana. Še iz Evrope, posebno s Francoskega, prihajajo vedoželjni mladeniči, da si na tem vseučilišču izpopolnijo izobrazbo, zlasti še v semitskih jezikih. Slišal sem, da tudi veliko Sircev, celo mohamedanov, hodi na to univerzo, črpat iz vrelca modrosti. Čudno: pri nas tako zaničevani jezuitski red je nositelj omike in prosvete na Jutrovem! Ali ni to v naravnostnem nasprotju s trditvijo gotovih »izobražencev«, da katoliška cerkev in v prvi vrsti njeni redovi povsod pobijajo in uničujejo vedo in znanost? Dejstva nam neovrgljivo dokazujejo, da baš ti redovi najbolj pospešujejo in

koliko trt izmed »portalis« mu je oglodal ta mrha in koliko kapljice rujnega cvička je šlo po goltancih zajdže zalege. Svetovali bi g Malik, da polovi vse zajce ter jih za ušesa pobesi na trtne kole, ali pa da se izseli iz Zajdže doline v Lisičji brlog, kamor se zajci ne upajo.

Sedaj je ura pet, in g. Malik je porabil komaj polovico svojega gradiva proti zajcu in lovcem, ki se niso zatrli zajdžega rodu. Ob 6. uri hoče baje g. Malik pretrgati svoj zajdži govor ter ga nadaljevati jutri. Nocoj imajo zajci v Zajdži dolini pojedino v Malikovem vinogradu.

Dr. Rezek odstopil.

Danes dopoldne so imeli češki poslanci sejo, v kateri so razpravljali o davku od vožnih listkov. Klub je sklenil, da obravnave ostanejo tajne. Načelnik dr. Pacak, ki se je že včeraj posvetoval z min. predsednikom in češkim ministrom dr. Rezekom, je utemeljeval svoj predlog, naj klub razveljavi svoj prejšnji sklep ter pusti, da zbornica še v tem zasedanju reši predlogo o davku od vožnih listkov. Po zbornici se govori, da je bilo na obeh straneh enako število glasov in da je dr. Pacak odločil po želji vlade, da se predloga reši še ta teden. Ta govorica pa se nam ne zdi verjetna, ker češki minister dr. Rezek je ob 2. uri vložil svojo demisijo. To bi kazalo, da se je večina v klubu izrekla proti predlogi, kar bi bila velika taktična napaka. Vederemo.

Češke zahteve.

Zahteve, ki so povzročile včeraj tako akutno parlamentarno in tudi ministersko krizo in ki so jih stavili Čehi kot *conditio sine qua non* za dopustitev razprave o davku na vožne karte, so naslednje: 1. načrt o mitnicah mora biti potrjen še v tem zasedanju; 2. zakon o pokojninah vdov in sirot mora biti rešen pred načrtom o davku na vožne karte; 3. vlada mora dati zagotovilo, da se v določenem roku uredi plače diurnistov in avskultantov in se v to svrhu porabi dohodek od davka na žel. vožne karte; 4. v načrt o tem davku se mora vsprejeti klavzula, da stopi v veljavo istodobno z zakonom o ureditvi plač diurnistom; 5. vlada mora dati zagotovilo, da se takoj predloži v potrjenje zakon o popustu zemljiškega davka; 6. vlada mora dati določno izjavo o ureditvi jezikovnega vprašanja na Češkem, Moravskem in v Šleziji. — Prve štiri točke teh zahtev je vlada vsprejela, odklonila pa poslednji dve. Nato je klub sklenil obstrukcijo, minister Rezek pa podal demisijo.

Koerber ali Szell?

Nagodbena kriza tudi sedaj še ni poravnana, akoravno je razno časopisje že pred dnevi poročalo, da so odstranjene vse večje ovire. Kriza postaja nasprotno z vsa-

širijo omiko in znanost, zlasti še med ne-civiliziranimi narodi!

Razen moških redov je v Berutu tudi nekaj ženskih. Sestre usmiljenke vodijo otroško sirotišnico. Gori vrhu hriba pa, med krasnimi nasadi in vrtovi, so si redovnice (»dames de Nazareth«) sezidale lepo palačo: višjo dekliško šolo in penzionat. Glejte: tudi ženski katoliški redovi so najboljši varuhi in širitelji omike na vzhodu!

S tovarišem Poljakom sva stopila na suho in se izprehajala po mestu, ki je jako čedno, veliko bolj čedno kot druga turška mesta. Ker je bil ravno veliki petek, sva šla gledat nekatere božje grobe. Posebno nama je ugajal pri kapucinih; vse polno lučic je gorelo krog njega; lepe cvetice in rože so ga krasile. Pa tudi precejšnja množica vernega ljudstva je povsod molila kraj božjega groba.

Posebnih znamenitosti mesto ne hrani. Zelo čedni so pa nasadi in vrtovi zunaj mesta. Vse je bilo že v najlepšem cvetju in zelenju. Vse to pa baje še nič v primeri z okolico damaščansko. Da se nama ni tako mudilo v Jeruzalem, bi se vsedla na železnico in odpeljala čez Libanon v mesto Damask, o katerem pravijo, da je vsled svoje okolice najlepše mesto na Jutrovem. Tako pa sva se zadovoljila z Berutom in Damask odložila — za prihodaj. (Dalje prih.)

kim dnem bolj akutna in se po mnenju raznih politikov sploh ne konča brez ministerske krize. Vprašanje je le, kdo mora iti: Koerber ali Szell? Pred nekaj dnevi se je trdovratno vzdržavala vest, da bo kapituliral ogrski ministerski predsednik, kmalu pa so oficijelni budimpeštanski krogi to vest kategorično dementirali ter izjavljali, da Szellovo stališče ni prav nič omajano. Mož ima neki za seboj vse Mažare, ki se docela strinjajo z njegovimi zahtevami. Ravnotako se pa mora trditi o našem ministerskem predsedniku. Ravno v tem vprašanju, morda v edinem, ki sedaj čakajo rešitve, so na njegovi strani vse avstrijske parlamentarne stranke in si torej v tem slučaju pač nobena vlada ne more želeti krepkeje opore. Ker imata torej oba kabineta načelnika enako oporo v nagodbenem vprašanju, pač nihče ne more povedati, kdo da bo šel. In vendar se nagodba neki ne more rešiti brez krize. Kaj pa, ko bi bile sedanje parlamentarne težkoče v Avstriji vprizorjene samo radi tega, da se najde za krizo v Koerberjevem kabinetu drug povod. Kdo ve? Morda — Chlumecky!

Tolerančni predlog v nemškem drž. zboru.

Omenili smo že, da je nemška poslanska zbornica s 160 proti 60 glasovom sprejela dotični predlog; zanj so glasovali poleg centra in hospitantov Poljaki, Alzačani, večina liberalcev, socialni demokratje, ter nekaj posamnih poslancev. Najpomembnejše pri vsem je pač to, da je predlog izšel iz katoliškega centra Znanemu Hoensbroecku ta predlog ravno vsled tega ni dopadel, ker je izšel iz centra. S tem so namreč izpodbite vse njegove trditve o katoliški intolranciji, kajti tolikega dokaza tolerance ni doslej podala nobena stranka, najmanj pa nemški protestantje. Vsakemu se priznava popolna verska svoboda na najliberalnejši način, tako, da so za predlog lahko glasovali liberalci in soc. demokratje. Seveda je centrum tudi katolikom izposloval s tem popolno svobodo, toda obenem tudi nekatalikom. Kako nasprotje je pač mej tem predlogom centra in francoskim kongregacijskim zakonom! Francoski psevdoliberalizem je pokazal popolno intolrancijo! — Upajmo, da se ta centrov predlog skoro uveljavi kot veskozi odobreni zakon.

Knez Ferdinand v Rusiji.

Knez Ferdinand je došel predvčeraj v Petrograd z velikim spremstvom. Vsprejem je bil sijajen. Na kolodvoru so ga pričakovali veliki knezi, ruski minister za vnanje stvari in drugi visoki dostojanstveniki. Veliki knez Vladimir in knez Bolgarski sta se objela in poljubila. Takoj na to je bil knez vsprejet od carja.

»Journal de St. Petersbourg« — ki je visoko oficijelno glasilo — pozdravlja kneza: O prejšnjih obiskih kneza Ferdinanda na carskem dvoru je bil isti predmet pristranskega vsprejema. Njegova trajna prizadevanja, da ohrani in še tesneje spoji vezi, ki Bolgarsko združujejo z ruskim narodom, se v Rusiji visoko cenijo. K takemu utrjenju vezi je pripomogla vsa zgodovinska minolost, kakor tudi ukupnost plemena in vere. Zopet je knez Ferdinand v položaju, da konstatuje nadaljni obstoj čustev, ki jih njegova oseba vzbuja v Rusiji, kakor tudi čustev, ki jih ruski narod goji do bolgarskega, za čegar blaginjo in razvoj goji najbolj vroče želje.

Prvi nastop Combesovega kabineta.

V ponedeljek se je novi francoski kabinet oficijelno predstavil poslanski zbornici ter obširno razvil svoj, itak že zadostno znani program. Takoj pričetkom se je imel daljši nagovor Bourgeois, ki je mej drugim zagotavljal, da hoče biti nepristranski predsednik, da napram opoziciji ne bo postopal kot strankar, marveč bo varoval veskozi ugled zbornice. Govoril je nato o republikanski državni ideji, o sinovih francoske revolucije, ki pričakujejo razvoja, napredka in civilizacije. Narod hoče, da postane republika humanna družba, v kateri se z vsakim dnem zmanjšuje egoizem, izginja sovražstvo in intolrancija in vlada pravim. (Hoče li to tudi nova vlada?)

Nato pa je ob splošni tišini jel govoriti minist. predsednik Combes. Vlada izjava pravi mej drugim: Splošna volivna

pravica je odobrila stališče prejšnje vlade in poslala v parlament močnejšo večino. Vlada apelira na edinstvo te večine, ki je bolj kot kdaj potrebna, da se završi republikansko delo in uvede reforme. Mi bomo z najskrajnejšo eneržijopobjajali vse poskuse, ki merijo na to, da bi oslabili armado in jo odvrnili od njene edine in plemenite naloge. Vedeli bomo odtrgati armado od politike ter preprediti, da poslušana nasprotne glasove.

Potem pa izjava nadaljuje: »Del duhovščine je hotel stvar katoliške cerkve zamenjati z ono cerkvenih kongregacij in se proti ustavi (!) podaja na volivno bojišče. Takih zmot (!) ne smemo trpeti. Skupno z vami se hočemo posvetovati, če zadostujejo sredstva, s katerimi vlada sedaj razpolaga, da se prepreči ponovitev takih zmot. Društveni zakon je stopil v dobo administrativne in sodne veljave. Vlada bo pazila na to, da njene odredbe ne postanejo le udarec v vodo. Obenem vam bomo predložili predlog, da se odpravi učni zakon iz l. 1850 (lex Falloux) in dobi država onih pravic in garancij, ki jih neobhodno potrebuje.«

Vlada nadalje pojasnjuje finančne težkoče, govori o štedljivosti, novih davkih in dvoletni vojaški službi, ter sklepa svojo izjavo takle: Ko pa bomo skrbeli za višje (!) in trajne interese dežele, bo naša zunanja politika obračala vso pozornost na to, da se okrepi zveza z Rusijo, ki je najboljšo poročstvo za ohranjenje ravnotežja v svetovni politiki. Gojila bo prijateljske odnose napram vsem velesilam ter skrbela da se ohrani Franciji moralna in materialna dedščina nedotaknjena.

Vladno izjavo je večina kajpada vsprejela z največjim oduševljenjem. Številne interpelacije je zbornica odložila za drugo sejo. — Manjšina je sedaj čula, kaj namerava vlada in torej lahko po tem uravna svoje postopanje.

Ministerski predsednik Combes je pa tudi že povedal, kako dolgo meni ostati na vladnem krmilu. Razodel je poročevalcu »Matina«, da bo takoj šel, ko se odpočije Waldeck-Rousseau, da pa ne bo storil ničesar, da bi se kmalu odtegnil vladnim poslom, ker smatra to za izdajstvo. Le štiri leta, kot meni Jaurès, ne mara ministrovati. — Morda mu opozicija prihrani to skrb.

Politiška debata se prične v današnji seji. Bržkone dobi vlada že danes zaupnico framasonske večine.

Iz brzojavk.

Zasedanje držav. zbora bo trajalo po poročilih dunajskih listov do 20. junija. — Poročila o odpravi termino-kupčije poročevalce princ Lobkovic ne predloži v gosposki zbornici v tem zasedanju. — Načrt novega tiškovnega zakona je predložil včeraj ministerski predsednik poslanski zbornici. — Nemški državni zbor je odgodil zasedanje do 14. oktobra. V zadnji seji je rešil sladorni zakon. — 49. shod nemških katolikov se vrši 24. avgusta v Mannheimu. Priprave za shod so v najlepšem tiru. — Angleškega poslanca polkovnika Lyncha so prijeli, ker se je svojedobno horil proti Angležem na burski strani. — Ruski konzulat na Hrvaškem. Mažarski listi z ogordjenjem naznanjajo, da bo Rusija v Mitrovici ustanovila konzulat. — Kapitulacija Burov. Doslej se je udalo 7000 Burov.

Književnost in umetnost.

Nov splošen svetoven jezik.

Na Dunaju si je neki Karl Fröhlich izmislil nov način, kako bi se naredil svetovni jezik, ki bi bil bolj praktičen, nego je volapük. Prirojil je staro latinščino tako, da da je pol italijanska, pol francoska in pol španska. Vsi trije narodi se morejo popolnoma razumeti, ako govore ta jezik. Deklinira se ne nič, rabi se le člen. Jezik je čisto enostaven. Naučili smo se ga v pol ure. Tu zglod: »Hudi viharji so naredili mnogo škode.« bi se reklo: »Los saevus turbo faciaverunt magnus damnus.« Gimna-

ziji bi bili vsekako jako zadovoljni s tem novim jezikom, kajti tu bi se pisalo tako: »La magnus pars de los profesores iniuri- osus est a dos studens de magis liber ingenium. Un pulcher carmen compositus d'un juvenis de la quintus classis no placiat a los iste. Mehercules! quantus stupor de hic gens superbus sine de compassio cum oor de lapis!« Ako se naredi plebscit, bodo gotovo dijaki glasovali za Fröhlichovo latinščino. Fröhlich hoče na ta način zblížati najprej romanske narode, in potem se ustvari na podlagi te jezikovne združitve novo slovstvo: »Latinitas reformatas.«

Kdor ima veselje za to, naj kupi knjigo: »Weltsprache. Reformlatein. I. Theil. Formenlehre. Wien X. Leebgasse 59. Cena 1 K.

Novo skladišče.

Prvo češko založništvo tvrdke M. Urbánek v Pragi izdalo je prvi zvezek od 12 novih kompozicij za klavir od g. Jos. Procházka, skladatelja in učitelja Glasb. Matice v Ljubljani.

Drugi zvezek bo sledil v kratkem.

Predavanje dr. phil. Julija viteza Payer-ja v Tržiču.

(Kozec.)

Na Grenlandiji se je oddaljil nek mornar 200 metrov od ladije brez vsakega orožja. Kar začuti za seboj medveda, ki se ga je celo dotaknil s prednjo nogo in poduhal. Mornar skoči na noge in se spusti v tek. Klicati na pomoč se ni upal, da bi ne razdražil medveda. S čim ga naj premoti? Naglo vrže kloubek pred medveda, nekaj korakov kasneje kožuh itd. Naposled je začel klicati na pomoč. Bil je še kakih 80 korakov od ladije, a na sebi je imel samo še hlače in srnjco. Tovariši začno streljati in s streljanjem so pregnali medveda. Kaki dve uri kasneje je srečni mornar šel po obleko, katero je bil poprej medvedu pometal. Medved se drži obrežja, ker tukaj dobi potrebno hrano. Posamezni medvedje so vselej moškega spola. Kjer jih je več skupaj, tam je starka z mladimi. Ukrotiti se ne da. Divji je še bolj kot rujavi medved. Ker so zelo nevarni človeku, katerega zlasti pomladi radi napadajo, zato medveda lovci na vse mogoče načine preganjajo. Severni medved je silno nagel. Prehiti vsake sani. Od daleč se vidi kakor majhna pika, a v nekaj minutah je že pri ladiji ali saneh. Kakor hitro so zaznali medveda, že so skočili za sani ali čoln in z namerjenimi puškami čakali sovražnika. V to določeni mornar je nesel kakih 80 m. daleč v stran proti medvedu kos kruha ter ga je položil na tla. Lačni medved se je ustavil pri kruhu. Predno je pa pobral kruh, že so počile puške in medved se je zvrnil mrtev na tla.

Velika nevarnost proti preiskovalcem severa v razpokah, ki so med ledeniki. Payer je bil izprva mnenja, da je na severu vse zamrznjeno in da led nima razpok. Skušnja je pa pokazala, da so te razpoke veliko nevarnejše, kakor v planinah med ledeniki. Zakaj dva do tri metre visoki sneg jih zakriva in gorje človeku, pod katerim se udere sneg!

Silni viharji zavirajo preiskovalca, da ne more priti naprej s sanmi, zraven pa vedna žeja, ker ni mogoče dobiti pitne vode. Kuhali so sneg, a po tej vodi jih je še bolj žejalo. Zunaj na prostem ni bilo mogoče, da bi se pogovarjali radi silnega mraza in vetra, ki je glas sproti odnašal. V šotoru, ko so si kuhali juho in se je vsak malo segrel, so se dogovorili o vsem potrebnem. Samovar so napolnili preiskovalci s snegom, kuhali so pri — 30 stopinjah R. z alkoholom (spiritom) in v dveh urah je bila komajskuhana juha. Vodeni pari, ki so prihajali iz kipeče vrele vode, so se takoj pod vrhom šotora shladili in kot sneg nanje padali. Mraz je bil tak, da jim je vsaka stvar v rokah zmrznila. Kruh so sekali s sekuro, meso cepili kakor drva, kislo zelje so žagali s živim srebrom bi bili lahko streljali. Da po noči niso zmrznil, so vsi skupaj ležali v vreči, ki je bila sešita iz kož. Za zglavje so imeli svoje kosmate čevlje. Tudi častniki niso smeli imeti pernate blazine pod glavo, da jih niso drugi zavidali. V polarnih krajih preneha vsak razlodek.

Domovina najhujšega mraza je na kopnem. 300 metrov globoko je zamrznjena zemlja, ki se po leti odtaja za kakih sedem metrov na vrhu. Ko jim je umrl mašinst ladije »Tegethoff«, so mu skušali izkopati grob v zamrznjeni zemlji. Zastonj je bil njihov trud. Zato so truplo umrlega po konci postavili in s kamenjem obdali. Zunaj so na okrog nanosili snega in potem sneg polivali z vodo, da je zmrznil. S tem so zavarovali truplo pred medvedi. Ko je bil pogreb dokončan, so pokleknil in molili očenaš za dušo ranjkega. Silni vihar je pa odnesel glas, da drug drugega niso slišali.

Na severu sta samo dva letna časa. Devet mesecev traja zima,

tri pa poletje. Skoraj šest mesecev vlada vedni dan. Solnce ne zgine pod obzorjem. Takrat skopni sneg in zemlja kmalu požene travo in drugo zelenje. Cvetice, ki cveto v majniku pri nas, cvetijo tudi na severu. Nekoga dne so prišli do brezovega gozda. Od daleč so mislili, da vidijo senošet. Ko so bližje prišli, so zapazili, da imajo breze pred seboj. Seveda ni bila nobena višji kakor slamnica viržinke, a vsejedno je imela nekaj listov na vrhu. Kakor hitro mine poletje, se začne zopet grozna zima in z njo vedna noč, ki traja šest mesecev.

Polarne dežele so domovina lakote. Ljudje in živali stradajo pogosto kar za stavo. Payer se zahvaljuje za svoje življenje medvedom, katerih meso so uživali.

Potovalec Nansen je zoper vsako opojno pijačo. Nasprotno je vzel vojvoda Abruški 1000 steklenic vina seboj. To je bilo preveč! Kdor je bil že prej navajen na pijačo, ta se je ne bo odvil tudi na severu. Včasih kozarec vina za poboljšek, to jih je spravilo navadno v dobro voljo. Zakaj družabno življenje ni posebno razvito na severu. Vedno pomanjkanje provzroči, da postanejo ljudje nepotrpežljivi in razdražljivi. Payer je včasih dal vsakemu tovarišu majhen kozarček konjaka. To jih je zopet spravilo v dobro voljo. Gorje pa, če bi bil komu kaj več dal kakor ostalim.

Edina pomoč človeku so zvesti psi, ki mu vozijo sani, ga grejejo, varujejo in v najhujši sili s svojim mesom preživijo. Kako vztrajni in človeku privrženi so psi na severu! Ko so se vračali od »Tegetthofa« proti jugu, sta jih rešila zadnja dva psa, ki sta neutrudljivo pomagala vleči čoln po snegu. Ko so prišli do odprtega morja, sta pa skakala in lajala, kakor da vesta, da je sedaj konec njenemu naporu. Ko so se v čoln vsedli, ni bilo več prostora za psa. Živih niso hoteli pustiti, ker bi jih bili vjeli medvedi. zato so jih rajši ustrelili. Res — plačilo sveta!

Disciplina in pokorščina sta poglavita pogoja, da se kaj doseže na takih potovanjih. Pred vsem pa pomaga dober zgled. Vsi so jednaki. Častnik vleče ravno tako sani, kakor navaden mornar. Vsi imajo jednako hrano, vsi skupaj spijo, vsi se veselijo ali žalujejo. Nevednost ljudij tudi pomaga, da se ohrani red. Narava je grozna v teh krajih, ljudje so redki in zato drug na drugega navezani. Vsakdo ve, da je brez skupnega sodelovanja in pomoči izgubljen. To drži ljudi pokorne. Grozovitost in strogost ni na mestu. Navadno je že zadostoval opomin ali grožnja. Ker so vsi dobro plačani, zato nagrade navadno niso na mestu. Težko se namreč zasluži nagrada. Zraven tega pa vzbuja nevoščljivost drugih, kar gotovo ni koristno za skupno delovanje. Sploh morajo paziti preiskovalci severnih krajev, da se vsi med seboj dobro razumejo.

Da se to doseže, je najbolje dobiti same prostovoljce za tako ekspedicijo. Čudno je bilo, da se je za njegova potovanja oglasilo največ brivcev, glumačev (klovni), fijakarjev in kuharic. Mornarji nimajo posebnega veselja za taka podvzeta. Ljudje, ki so debeli in majhne postave, niso za nič, tudi dolgi in suhi niso za rabo. Kdor se hoče podati na tako potovanje, naj ne bo čez 30 let star. Zraven mora biti delaven in imeti mora dobro voljo. Potrpežljivejši od drugih so dolžniki, ki se na takih potovanjih umaknejo nadležnim upnikom. Enega takega je tudi on imel na ladiji Tegetthof. »Vendar enkrat lahko prosto diham!« je vzdihnil, ko so zapustili Bremerhaven. Ko je nazaj prišel v domovino, je z začudenjem slišal, da je med tem Rothschild zanj plačal vse dolgove. Vesel je stopil na suho, ker boče lahko zopet dobil na posodo. Tudi je priporočati, da so vsi ene narodnosti. Tako jih tudi jezik združuje in utrjuje v vstrajnosti.

Dandanes so taka potovanja mnogo lažja. Ko je on potoval na sever, so si svetili z lojevimi svečami, jedli so nasoljeno meso. Ladije so bile premalo trdne, da bi se mogle ustavljati pritisku ledu. Puške so bile neprirodne itd. Sedaj je potovalec proti severu na razpolago električna luč. Sedaj lahko vzamejo seboj izvrstnih konserv in izvedkov. Kar se tiče streliva smo tudi napredovali. Upajmo tedaj, da bodo drugi srečnejši pri svojih podjetjih, kakor je bil g. Payer.

Polena pred noge voditeljem posojilnic.

Že tri leta, natančno od časa, ko smo ustanovili pri nas kmet. društvo, prinačata »Gorenjec« in po njem »Slov. Narod« poročila iz Bohinja, kako podpisani slepari ljudi za hranilne knjižice in grabi z vsemi, tudi najbolj ostudnimi pripomočki, denar skupaj.

Pred dobrim tednom sta zopet oba lista prinela »grozen« slučaj.

Kmeta Žvana, ki je obrestni pravočasno plačal, sem baje tožil za 20 K.

Ko je kapelan imel spraševanje v »svoji sobi«, kolobar deklet okrog sebe, prilomasti

Žvan noter in pozdravi hranilničnega vodja z grozečimi besedami. Kapelan odpravi neprijetnega gosta z izgovorom, da se bodeta že zunaj na hodniku pogovorila potrebno, a komaj kmetič prestopi prag, kapelan že zapre in zaklene vrata za njim. Žvan je pa moral baje še enkrat plačati. K sreči je pa Žvan plačal po nekem konsumnem odborniku kapelanu obresti in ta mož je bil vendar toliko pošten, da je to potrdil pred Zvanom in drugimi ljudmi. Kapelan pa klub temu ni hotel poravnati škode in tudi tožiti ga ni maral zaradi razžaljenih in pretežih besedi, ker je imel slabo vest ter si je pri tem menda mislil: »Naj govore ljudje kar hočejo, jaz sem pa le na boljšem za nekaj kronic!« Žvan je tožil, priča je prisegla, kapelan je bil obojen, nekdo je zabrausil kapelanu v obraz besede: »Ali je hranilnica tvoja malha?« Ali kapelan mu ni odgovoril, ampak baje z zardelim obrazom potuhnjeno odšel. — Nato kliče »Gorenjec« škofa na pomoč zoper konsumne rogovileže, ko bi morali škof »Gorenjcu« še hvaležni biti, da javno očita take »lumparije«, ter iztrebiti ali vsaj neškodljivo storiti ljuliko v duhovskem stanu. Tako »Narod« in »Gorenjec«. In kaj je resnica?

Zvana je tožila posojilnica zaradi ostalih obresti od poldrugega leta v znesku 45 K. Zvanov sin mi je rekel enkrat v jeseni v pisarni, da je plačal meni obresti 20 K, pa ni prav nič vedel, kdaj in kako, in ni imel nobenega potrdila, čeprav vsak dolžnik ve, da se morajo plačane obresti v deležnih knjižicah potrditi. Izpraševanje se nikoli ne vrši v moji sobi, temveč v pritličju, v sobi nalašč zato določeni. Žvan ni nikdar prišel v sobo, kjer je bilo izpraševanje, torej je popolno izmišljeno, da sem ga odpravil z izgovorom iz sobe in vrata za njim zaklenil, ker jih še nikdar nisem pred nobenim Bohinjcem. Res je pa, da sem šel sam iz sobe, ko sem slišal, da je nekdo v veži. Zvanu sem mirno povedal, da od njega nisem nikdar prejel nobenih obresti. Če jih je komu drugemu plačal za hranilnico, naj to sodnijsko dokaže, pa rad povrnem vsa pota in stroške, sam pa nimam toliko denarja, da bi vse plačeval, kar komu na misel pride. Zlobna laž je torej, da nisem hotel poravnati škode, ko sem še isti dan pri Bercetu in pozneje pred več pričami izjavil, da rad vse, tudi stroške povrnem, če to dokaže sodnijsko.

Žvan sam nikdar ni trdil, da je dal obresti kakemu odborniku kmet. društva ali hranilnice, res je pa dobil neko pričo, katere niti podpisani, niti poslovodja nikoli ni videl v hranilnični pisarni, kar smo pripravljeno s prisego potrditi. Ta priča je izjavila, da je bila zraven, ko je Žvan prinela obresti 20 K, katere sem mu vzel iz (deležne) knjižice, in sem sam izjavil, da je vse plačano. Meni je nerazumeno, da bi prinela knjižico sabo in jaz ne bi v knjižico zapisal obresti, nerazumeno, ker takrat je bilo za ostalih obresti 30 K in ne 20 K.

Ko sem slučaj pripovedal hranilničnim odbornikom, izjavil je poprejšnji načelnik S. Arh, katerega je »Gorenjec« še pred kratkim na vso moč hvalil, o katerem tudi sam pravim, da je pošten mož, da sem napadno storil, če sem obljubil poravnati pota in stroške, ker priča L. Š. bo gotovo prisegel.

Obpravna se je vršila na Boh. Bistrici. Priča je prisegla, sodnik Žebre je izjavil, da hranilnične knjige niso noben dokaz! Na mojo opomno, da se obresti niso mogle plačati, se ne more ozirati! Plačal sem vse, nikdo mi ni rekel besede, nisem odšel potuhnjeno, ker sem bil in sem še danes prepričan, kar tudi lahko s prisego potrdim, da tistih obresti nisem prejel. Tožil nisem Zvana, ne zaradi slabe vesti, temveč zaradi tega, ker je faran in še nikdar nisem tožil nobenega farana.

Prašajte ljudi in ne boste jih dobili pet, ki niso popolno prepričani, da je tako, kakor tu popisujem, in da sem nedolžen. Hranilnica vspeva v kljub vsemu blatenju in ljudstvo ima večje zaupanje do mene, ko kdaj poprej, ker vsak ve, da še nisem nobenemu nevinarja škodo napravil.

Srednja vas, 10. junija 1902.

Anton Oblak.

Kdo nas sramoti?

Iz Polzele, 11. jun.

Kako brez vse meje nesramno znajo pisati pristaši liberalne slovenske stranke, smo že večkrat brali v odlomkih, ki jih včasih ponatisnejo naši katoliški listi. Najbolj pa smo se sedaj o tem prepričali, ko nam je v roke prišel neki dopis v »Slov. Nar.« iz Polzele.

Pred vsem je treba vedeti, da se je pri nas v novejšem času marsikaj na bolje obrnilo, imeli smo misijone, upeljal se je tretji red, Marijina družba, Katol. bralno društvo. Vse to kajpada izziva jezo in žolč nasprotnika cerkve in duhovščine. Zato pa le s

cepem po duhovniku, da ga ločimo od katoličanov! tako si misli liberalna duša. Pa se ji je slabo posrečilo!

Navadno pustijo liberalci duhovniku milostno vsaj še pravico, da v cerkvi določuje, pri nas pa naj bi se celo v zgolj cerkvenih rečeh župnik »uklonil« nekaterim zapeljanim upornikom, kateri so predrzno zabranili procesijo na praznik Sv. R. Telesa in spravili tako celo faro v sramoto. »Narod« takšne junake seveda imenuje »zavedne in razsodne!« Prav iz srca želimo, da bi »inteligentni« dopisnik »Slov. Nar.« vodil deputacijo k škofijstvu, da ga bodo tam vsaj poznali, ko bo tam prošil, da naj za njega in njegove pristaše pošlejo »Krištusovega«, pa ne papeževega naslednika, in bo molil svoje litanije »rimske farjev, reši nas, o Gospod« — no potem bo gotovo od cerkvene oblasti prav prijazno sprejet in uslišan. Ti ljudje so po branju liberalnih listov izgubili vsaj razsodnost.

Kar piše »Narod« nadalje o delovanju našega zasluznega g. župnika, je tako podlo, nesramno in lažljivo, da se kar čudimo, da se sme kaj takega tiskati. G. župnik je nad takim nesramnim obrekovanjem tako vzvišen, da ga ne bo zadelo to blato in mu ne vzelo časti. Vsi dobro misleči farani se ga še bolj tesno oklenemo in kličemo nasprotniku: Kje je tvoja omika? Kje si se tega učil? Med preprostim kmetom najdeš stokrat več izobrazbe. Sumljiva se nam zdi opazka: »Slomšekovci, zapomnite si« — kaj pa, ko bi bil ta človek iz onega stanu, ki tako rad čez »Slomškarje« zabavlja? Zdi se nam skoro neverjetno in obžalovanja vredno bi bilo, ako bi imel vzvišeni in spoštovanja vredni učiteljski stan med seboj člana, ki je zmožen take podle pisarije. Sicer pa, saj ga poznamo! »Inteligenco« tam v Ljubljani lahko »farba«, nas pa ne bo!

Več faranov.

Izpred sodišča.

Pokaženo veselje. Včeraj se je pred tukajšnjim deželnim sodiščem vršila obravnavna vsled obtožbe državnega pravdnštva zoper g. Andreja Debevca, podžupana v Begunjah pri Cerknici radi hudodelstva razžaljenja Veličanstva. Obtoženi podžupan, ki ga je zagovarjal g. dr. Brejc, je bil od obtožbe popolnoma oproščen, ker sodišče edini prič Jožetu Žnidaršiču, ki so ga tudi zdravniki spoznali za duševno nenormalnega in nezanesljivega, ni moglo verjeti, kar je ta o Debevcu pripovedoval. Cerknikiškim in begunjskim liberalcem ostali so tudi iz te zanimive pravde samo — kisli obrazi.

Izpred novomeškega porot. sodišča.

Posojilnica v Žužemberku. (Konec.) Jakob Gostiša, priča, izpove, da je imel knjižico, glasečo se na njegovo ime v hranilnici. Da bi dvignil iz te knjižice svoto 600 kron, tega ni nikomur dovolil. Obtoženec prizna, da je iz dotične knjige vzdignil omenjeno svoto, da pa je ni vknjižil v strankino knjižico, pač pa v blagajnični dnevnik in glavno knjigo. Isto se dožene pri Mariji Skrajner, katerej je vzdignil brez pooblastila in dovoljenja 6. oktobra 1898 in 22. januarja 1900 po 1000 K. Glede obtožnega strica Fabjana, na čegar ime je naslovil zadolžnico, se zagovarja v tem smislu, da se je čutil kot sodedič k temu pooblaščenega. Ker je bilo to znano, se drugi načelnik ni protivil potrditi zadolžnice. Martin Glavan iz Žužemberka trdi, da ni bil nikomur za poroka. Obtoženi misli, da je vsaj v eni zadolžnici moral biti imenovan porokom, ker bi se v drugem slučaju branila potrditi načelnika zadolžnico dovoliti. Druge prizna kot ponarejene. Nato se prebere izjava Janeza Arharja, ki pravi, da ni dal nobenemu dovoljenje iz knjižice vzdigniti svoto 400 kron in da ni bil v nobeni pokazanih mu zadolžnic za poroka. Tudi Jože Koncilja prizna zadolžnico, glasečo se na njegovo ime, za nepristno.

Vidmar Anton izpove, da je pač v dveh zadolžnicah naveden kot porok, vendar pa ne v onih, katere so mu pokazali. Misli, da je obtoženi ponaredil njegovo ime. V istem smislu izpove priča Filipič. Nato se prebere še druge izjave raznih strank, ki v istem smislu obteževalno govore proti obtožencu.

Izjava revizorjev.

Kot zadnja priča izpove revizor Fran Jošt, da je že leta 1900 in 1901 imel namen in nalogo revidirati hranilnico v Žužemberku. A v obeh slučajih sta ga pregovorila naproti prišla načelnika, ki sta ga prosila, da naj še za sedaj opusti revizijo, ker imata še nekaj malenkostnih nedostatkov v knjigovodstvu odstraniti. Obljubita pa, da ga bodeta takoj obvestila, kakor hitro se to zgodi. Seveda je revizor čakal zastonj celo leto. Dobil je sicer koncem leta nekaj števil, iz katerih je sestavil letno bilanco, vendar je že takrat izjavil, da ne garantira, da ta njegova bilanca odgovarja fiktivnemu hranilničnemu stanju, ker nima priložnosti porabiti hranilničnih knjig. Bilanca je sestavljena le na podlagi poslanih mu podatkov. Kakor pa sedaj vidi, je odbor dotično nje-

govo bilanco molče odobril, ne da bi se oziral na to njegovo izjavo, in se prepričal o istinitem stanju hranilnice. Nato preide v svojem govoru na posameznosti. Glede na to, da bi se obtoženec zmotil v tisočkah, ko je prenašal v glavno knjigo iz knjižice, katero je pooblaščenec stranke dr. Kuhar prinela, prizna možnost in vtemljuje s tem, interesantnim dokumentom: Na strani 141 glavne knjige je opazka načelnika Pehanija, koliko da je denarja dne 3. februarja 1901 v blagajni. Naredil je s svojim tovarišem gosp. revizorjem Pajerjem zaključek od 17. januarja — ko se je zgodila pomota — do 3. febr. istega leta.

V tem času se je vložilo 35.344 K 93 h, in vzdignilo 19.942 K 59 h. Saldo torej 15.402 K 34 h, torej v goldinarjih 7701 gl. 17 kr.; ako je odšel to od svote v blagajni, preostajalo je le še 87 gl. 79 kr. Iz tega sklepa, da je obtoženi od 17. jan. do 3. feb. 1901 vzdignil od onih 1000 K vse razun te še ostale svote, kar tudi obtoženi prizna, zanika le to, da je namenoma napačno vknjižil v glavno knjigo. Ko je pa opazil prebitek, je ta prebitek polagoma vzdignil iz posojilnice. Nadalje potrdi g. izvedenec, da so se malverzacije vršile na tri načine, da so se dvigale na konto strank svote brez njihovega dovoljenja, ne da bi se vknjižile v strankine knjižice, da so se na račun strank istotako naredile in izplačale zadolžnice in slednjič, da se je brez fingiranja vzel direktno iz blagajnice denar.

Glede knjigovodstva izjavi, da se je začetkoma vodilo po pravilih, katere je predpisala »Zveza slovenskih posojilnic«. Pozneje se je pa to opustilo, in se je le površno vknjiževalo. Opustili so pisavo s črnolom in pri obrestih se ni označevalo z ručečo tinto, kakor je predpisano. V razdelno knjigo so vknjiževali šele koncem leta, ko so davčne in druge oblasti zahtevale od posojilnice bilanco. Krivda je tudi na strani nadzorništva in načelstva, ker se za uradovanje in poslovanje hranilnice ni dosti brigalo, preveč zaupajoč posamnikom, in ni dale pregledati hranilnice, vzlic temu, da je dobilo od njega dotično bilanco, in ni v ozir jemalo njegove izjave. Ako se ne bi prepričala njegova revizija, reče, da bi težko prišel manipulaciji z zadolžnicami na sled, pač pa bi dal zapreti celo vodstvo hranilnice, ko bi opazil nezaključene dnevne knjige in druge nepravilnosti v knjigovodstvu.

Vse to potrjuje drugi revizor g. Pajer, ki je podal tudi še nekaj podatkov glede revizije, ki se je vršila na ovadbo, dne 9. marca t. l.

Kakor so hranilnične knjige kazale, moralo bi biti v Wertheimovki 15.169 K 98 v., bilo je pa 10.433 K 50 v., manjkalo je torej 4736 K 48 v. (Svota, za katero je hranilnica oškodovana, znaša čez 22000 kron). Nato se bere spričevalo županstva v Žužemberku, ki izpove, da je bil obtoženi najpriljubljenejši in najbolj spoštovan v celem okraju, za katerega si je pridobil velike zasluge, za katere je dobil tudi ob priliki petdesetletnice Njegovega Veličanstva srebrn križec za zasluge. Nato se obravnava prekine.

Drugi dan se pojasni par točk in se prebere vprašanja. Vseh glavnih vprašanj je 30.

Na predlog zgovornika dr. Žitka se pristavi k glavnim vprašanjem, glasečim se na ponarejevanje privatnih pisem, torej na goljufije, še eventualna vprašanja, glaseča se samo na poverjenje.

Po dvehurnem posvetovanju potrdi porotniki prvo vprašanje glede poverjenja 4436 K 48 h, katere je vzel direktno iz blagajnice, dalje potrdi vsa vprašanja glede poverjenja, katere je obtoženi izvršil s tem, da je na zaupane mu knjižice dvigal nedovoljene svote, razven vprašanj glede na konto knjižice, glasečo se na okrajni šolski svet, v skupnem znesku dvignjenih 600 kron, in na konto strica njegovega, skupno vzetih 400 kron, in na račun »Kmetске podružnice« skupno samolastno za se porabljenih 320 kron. Glede poverjevanja pomotoma vknjižene svote 1000 kron ga opraste. — Ravno tako so zanikali tudi vprašanje glede goljufije, pritrčili pa vsa vprašanja poverjenja svot, katere je pokrtil z nepristnimi zadolžnicami, razun glede vprašanja krivde pri zadolžnici, glaseči se na ime obtoženčevega brata in njegovega strica. Oproščen je bil tudi glede zlorabe uradne oblasti.

Z ozirom na prevladajočo olajševalno okoliščino je sodni dvor obtoženca obsodil na dve leti težke ječe, poostrene vsaki mesec s postom. Obsodi ga tudi, da mora poverjene svote povrniti hranilnici, vendar pa označi glede na gmotno stanje obtoženca te tirjatve kot neiztirjljive.

Sodni sluga pred mariborskimi porotniki. 38letni sodni sluga mariborskega sodišča J. Uršič je včeraj stal pred mariborskimi porotniki radi raznih goljufij, katere je napravil pri dražbah. Obsojen je bil na pet let težke ječe.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. junija.

Občni zbor »Slovenske Matice« se je nadaljeval včeraj. Zbor je pozdravil gosp. predsednik **Levec**. Naznanil je, da so se sorodniki dr. **Etbina Coste** obrnili na odbor, da bi se z doneski za njegov spomenik založila dijaška ustanova. Odbor se je obrnil na dež. vlado, da dá za to dovoljenje. Gosp. **blagajnik Starc** je podal račun za 37. društveno dobo. Vseh dohodkov v 37. društveni dobi je bilo 36.428 K 50 v., stroškov 36.043 K 84 v., ostane prebitka 384 K 66 vin. Dne 31. decembra 1900 je znašalo premoženje 112.539 K 25 v., torej se je lani pomnožilo za 2275 K 18 v. Za **Costov spomenik** ima »Matica« shranjenih 4018 K 60 v. in za **Bleiweisov spomenik** 8042 K 44 v. Literarne ustanove: **Jurčič Tomšičeva ustanova** znaša skupno 7486 K 77 v., **Anton Knezova ustanova** 62.522 K 95 v. Premoženje teh ustanov se je tekom l. 1901 pomnožilo za 599 K 43 v. Nato se je izvršila volitev v odbor. V »Narod.« uredništvu so napeli vse moči, da vržejo iz odbora g. dekana **Koblarja** in prof. **Šukljeja** in spravijo v odbor »naturalista« **Govekarja** in »svobodomiselnega« **klerika Aškerca**. Dr. **Tavčar** je sam oznanjal po mestih in trgih »kulturni« boj proti **Koblarju** in **Šukljeju**. Z ozirom na to mnogo članov ni volilo dosedanjega odbornika, odgovornega urednika — »Slov. Naroda« in ne od odbora na novo postavljene g. **Kostanjevca**. Ostale gg. postavljene od odbora pa so volili vsi. Dobili so torej: dr. **Ilešič** 1580, prof. **Orožen** 1581, **Perušek** 1581, prof. **Levec** 1560, dr. **Zbašnik** 1560, dr. **Tavčar** 890, **Kostanjevec** 891, **Koblar** 798, **Šuklje** 847 glasov. Ti so torej izvoljeni. **Aškerca** je dobil 685 glasov, **Govekar** 96 (neveljavnih glasov 648), dr. **Kovačič** 682, dr. **Gruden** 670, dr. **Gojmir Krek** 725, **Vrhovnik** 17, **Šega** 8, **Funtek** 1 glas. Vsekakor so te volitve pokazale, da bode dr. **Tavčar** dosedanje soglasje v »Slov. Matici« razbil, ako bode tudi tu svojo znano »inteligentnost« usiljeval na tak način, kakor je to že pričel. Protest proti takemu postopanju, dasi v zadnjem trenutku uprizorjen, je precej znaten in odbor ga bode moral upoštevati. Došlo je danes še mnogo zakasnelih glasovnic proti dr. **Tavčarju**.

Župan Ivan Hribar ni izvoljen v upravni odbor »Narodne tiskarne«, dasi je bil to eden njegovih pogojev, da ne prične z izdajanjem novega dnevnika. To izvolitev mu je baje dr. **Tavčar** obljubil. Namestu njega je bil izvoljen v upravni odbor drug mož, ki je, kakor pravi »Tagespost«, »ein verlässlicherer Parteimann«.

Prememba volivnega reda za štajarski deželni zbor. Resolucijo na dež. odbor za premembo volivnega reda za štajarski deželni zbor je sklenil občinski svet v Gradcu.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Idriji prične poslovati dne 1. julija t. l.

Izlet »Slovenske krščansko-socialne zveze« na Šmarno goro. Slike, katere so se pri izletu na Smarno gori napravile, dobe se v trgovini U. **Cotman** na Glavnem trgu, in sicer manjše po 40 h, večje pa po 1 krono komad. Gotovo si bode vsak izletnik želel tako sliko. Ob enem se čuje glas, da bi se izlet napravil letos še enkrat za člane, kateri se zaradi slabega vremena izleta niso mogli udeležiti.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani ima v petek, dne 13. junija t. l. ob 5. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Naznanila tajništva. 4. Volitev dveh zborničnih zastopnikov pri komisijonelnih obravnavah radi zagotovitve vojaških naravnih potrebščin. 5. Volitev zborničnega zastopnika v odboru obrtne nadaljevalne šole v Toplicah-Zagorju. 6. Volitev zborničnega zastopnika v odboru obrtne nadaljevalne šole na Bledu. 7. Volitev zborničnega zastopnika v kuratoriju kmetijsko-kemičnega preskuševališča v Ljubljani. 8. Poročilo o rektifikaciji imenika revizorjev v oceno načrtov in osnovo delniških družb. 9. Volitev člana v pridobninsko deželno komisijo za Kranjsko. 10. Volitev na-

mestnika v oarinski svet. 11. Volitev treh oseb, ki jih je predlagati v imenovanje za sodnike-lajike pri o. kr. dež. sodišču v Ljubljani. 12. Poročilo o vprašanju, če smejo branje in trgovci z mešanim blagom, ki prodajajo kruh, sami delati testo. 13. Prošnja za izpregled dokazov vsposobljenosti za nastop mesarskega obrta. 14. Poročilo o dveh prošnjah za zidarsko koncesijo v neizvzetih delih Ljubljane. 15. Prošnja za izpregled dokazov vsposobljenosti za nastop krojaškega obrta. 16. Prošnja za izpregled dokazov vsposobljenosti za nastop obrta klanja drobnice. 17. Prošnja za izpregled dokazov vsposobljenosti za nastop sedlarskega obrta.

Delavci iz Macedonije pri gradnji bohinjske železnice. Danes se je iz Macedonije v Ljubljano pripeljal zopet 25 delavcev, ki so najeti za dela pri novi gorenjski železnici. Sedem dni so že na potovanju, oblečeni so v domač kraj, eden izmed njih govori nemški, drugi samo bolgarski. Najbolj je bil ž njihovim dohodom zadovoljen pek, ker so mu ves sorščni kruh pokupili. Domači delavci so na dohod delavcev iz Macedonije jako nejevoljni. Prav bi bilo, da bi se v varstvo domačih delavcev kaj ukrenilo. Domačim delavcem nedostaja dela, h gradnji gorenjske železnice se pa kličejo delavci iz daljne Macedonije.

O ognju na Igu smo prejeli z ozirom na opomnjo v našem poročilu, da »nevarnost je bila tem večja, ker so ognjegasi ogenj le na eni strani lokalizirali«, naslednje pojasnilo: Ogenj se je prijel od treh strani in ravno med mežnarjijo in skladiščem kmetijskega društva bila je snemalna brizgalnica postavljena. Od tam je bil vodni curek napeljan proti skladišču, na katerem, ker je bila zadnja stena podstreškom lesena, je bila nevarnost tem večja, da se skladišče vname v strehi. Res so goreli že špirovci, tako da so se morala gornja vrata skladišča odpreti, da se je vodna moč razpršila na goreče tramove in iste pogasila. Z snemalno brizgalno so prišli gasilci v teku desetih minut in jo postavili na prostor pri mežnarjiji. Torej se je ogenj od obeh strani lokaliziral, ne samo od ene, kajti če bi te brizgalnice tam ne bilo, bi skladišče pogorelo, vsaj podstrežje in kar je lesenega. Toliko resnici na ljubo z opazko, da niso pomagali pri gašenju samo društveniki gasilnega društva, ampak vse ljudstvo sploh.

Nove volitve v Marenbergu. Občinske volitve v Marenbergu so razveljavljene in se vrše nove volitve za tretji in drugi razred. Vsenemci delajo dolge obraze. Ako vsi pošteni volivci store svojo dolžnost, delali bodo na dan nove volitve še dalje.

Poskušen umor v sodišču. Na hodniku črnomaljskega sodišča je zadal **Ivan Butala** iz Radenc Katarini Grzetič eno rano v prsi, 3 v trebuh, predno je bila poklicana pred sodnika, da priča proti njemu.

Nesreča na Martiniquu — kazen božja. Mlad duhovnik iz kolegija St. Mary na otoku Trinidad piše svojim starišem v Burtsscheid: Ljubi stariši! Prvi parnik, ki odide odtod po groznih dneh v Martinique in St. Vincent, naj vam ponese vest, da še živim. Potresi niso prišli do našega otoka. Seveda še ni vsega konec, a Trinidad je precej varn pred vulkaničnimi izbruhi. V našem kolegiju v Martiniquu je bilo 25 patrov in bratov; kolegijev ni več in sobratov menda tudi ne. Mogoče, da je kateri še živ, ki v trenutku katastrofe ni bil v mestu. Pokončanih je tudi 60 sester. Grozna so poročila o »sprijenosti prebivalcev«, ki so došla k nam. Kriva je vsega francoska vlada, ki je glede vere tako vmemarna. Ste li slišali, da je na Martiniquu brezbožna svojat na veliki petek norčevaje križala prašiča in zopet družega na veliko nedeljo gnala po mestu »kot ustalega od mrtvih«? Čuli smo, da so pripravljali tudi za Vnebohod nekaj enacega, pa ni bilo treba. Katera civilizirana vlada more mirno gledati, ako »sprijeno ljudstvo konja obhaja s hostijoi! — Božji mlini meljejo počasi a sigurno.

Zanimiv sestanek v Opatiji. Te dni se bodeta v Opatiji sešla petrograjski metropolit **Anton** in nek visok cerkveni dostojanstvenik iz Rima. Dogovarjala se bodeta o skupnosti koledarjev. Petrograjski metropolit je naklonjen temu, da pravoslavna cerkev odobri novi koledar. Največja

težkoča je glede velike noči, ki v starem koledarju ni nikdar na židovsko veliko noč, dočim se po novem to često zgodi, a Rusi bi se temu radi izognili.

»Sokolščec« v Šiški. G. Fr. **Dreniku** se je posrečilo za novo sokolsko društvo v Šiški dobiti potrebne telovadne prostore v hiši g. **Vodnika**, v kateri se nahaja že »Citalnica«. Za »Sokolščec« se priredita dve prazni skladišči. Svoje delovanje prične najmlajši »Sokol« dne 1. avgusta.

Poskušen samomor. Zasebnik **Franco Miklauc** iz **Pliberka** se je v gozdu pri **Lembahu** poleg **Maribora** ustrelil v glavo. Težko-ranjenega so prenesli v bolnico.

Veselic pri Kozlerji pripravlja šišenska »Citalnica« na korist družbi sv. **Cirila** in **Metoda**, »Vodnikovemu Domu«, za katerega je že pod **Anžokom** kupljen prostor, in na korist novemu »Sokolu«. Ker pri **Kozlerju** sedaj nimajo gostilničarja, bode »Citalnica« priredila veselico v lastni režiji.

Ljubljanske novice. Ponesrečena manipulacija. Nedavno je umrla v Ljubljani natakarka **Alojzija Rutar**. Včeraj je našla v Gosposki ulici **Vospernikova** natakarka **gdč. Antonija Mrak** hranilno knjižico **Aloj. Rutar**, na katero je bilo vzdignjenih 1660 kron. Denar je bil v hranilni knjižici. Te knjižice se je morala polastiti po smrti **A. Rutar** neka oseba, ki je šla v hranilnico ter ime **A. Rutar** podpisala in dobila denar, mej potom pa plen izgubila. **Gdč. Mrak** je oddala sedaj hranilno knjižico, na kateri je še nekaj nevzdignjenega denarja, in 1660 K policiji, ki išče dediče. — **Nunski samostan** dobi prenovljeno fasado. — **Mladotatica** zasačila je ljubljanska policija. Dekletce je 13 let staro, vozila se je po biciklju, kupovala slaščic. Ukradla je svoji bivši delodajalki **g. Vidmajer** večjo svoto denarja iz omare. Mlada tatica je **Ant. Povhe**. — **Abnormaliteti.** **Kozla** in **ovna**, ki sta imela vsak po štiri roge, je gnal včeraj na državni kolodvor neki **Čeb**, ki ju je tukaj v **Maličevem** hotelu te dni razkazoval za denar, a včeraj gredoča na kolodvor sta se videla zastoj. **Kozel** navadne velikosti je imel velika dva roga, dolga po 80 cm. in podobna turški sablji, mala dva sta bila tudi po pol met. dolga, pa čisto na okroglo zakrivljena. **Oven** je velika dva roga imel navadna, druga dva nekoliko manjša sta bila zaokrožena proti tlam. **Kozel** je bil star 10 let, **oven** 2 leti.

Mestna ljudska kopelj v Ljubljani. Od dne 4. do dne 31. maja letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 1984 kopelij in sicer za moške 1659 (pršnih 1182, kadnih 477) za ženske pa 325 (pršnih 61, kadnih 264.)

Stavke v Trstu. Stavka zidarjev v Trstu je končana. Na 14 stavbiščih so včeraj zidarji že delali. Delavci so dosegli 15 do 20 odstotno povišanje plače. V mesecih novembru do februarja bodo zidarji delali 8, v ostalih mesecih 9 $\frac{1}{2}$ ur. Tudi ostale stavke so končane.

Mizarji v Lloydovem arzenalu v Trstu so predložili ravnateljstvu arzenala spomenico, v kateri zahtevajo nekatera zboljšanja in v zaključku prosijo vodstvo, da bi jim na to spomenico odgovorilo tekom petnajst dni.

Opozarjamo čitatelje na današnji preklic **g. T. Fröhlicha** na zadnji strani lista.

Najnovejše od raznih strani. Velik požar. Velika skupina hiš blizu glavnega trga v **Korneuburgu**, obdana od štirih cest, je po noči začela goreti ter je do jutra popol. pogorela. Skoda je velika. Požar so lokalizirali. — **Ruski prestolonaslednik** bode po londonskih svedenostih prišel z avstrijskim prestolonaslednikom na Dunaj in bo ž njim šel na lov v **Konopišt**. — **Dolgov kralja Milana** ne bo plačal naš cesar, kakor se je prvotno poročalo, ampak plačal jih bo njegov sin **Aleksander**. Na beligradskem dvoru se radi tega silno štedi. **Kraljica Draga** od svoje mesečne apanaže 30.000 frankov ne potroši niti novčiča. — **Ruski car v Siciliji.** **Ruski car** pride za daljši čas z rodbino v **Sicilijo**, katero podnebje so mu zdravniki priporočili. — **Laški kralj** v nevarnosti. **Laški kralj** se je vrnil v avtomobilu po strmi poti od **Posi** prot **Cescano**. Nakrat je avtomobilu odpovedala zavora in avtomobil je bliskovo vozil po bregu. **Kralj** pa ni izgubil ravnodušnosti. K sreči je avtomobil končno zavil na dvorišče franči-

škanskega samostana, kjer je obstal. — **Lakota** v **Indiji** zopet silno narašča. **Stevilo** stradajočih je 15.000. — **Dinamitno patrono** je grizel v **Toplicah** na **Češkem** nek 10letni deček. **Patrona** je eksplodirala in raztrgala dečka. — **Nadunajski tehnik** je profesor **Schmiedt** zopet pričel svoja predavanja.

Poljsko ministrstvo — dedič. Na **Dunaju** je grofinja **Helena Mierova**, 64letna zasebnica brez otrok, naredila oporoko, v kateri zapušča svojo vilo na **Dunaju** (**IX. Liechtensteingasse**) poljskemu narodu, da bo v njej stanoval vedno »minister-rodak« ter imel tam svoje urade. **Vila** je zidana kot renesanška palača l. 1876. **Grofinja Mierova** je ustanovila tudi več ustanov za poljske gojence **Terezijanske akademije**.

Darilo za otroke, ki ljubijo starše, je ustanovil v **Bruslju** umrl rentier **Bastin**. Volil je mestu 170.000 frankov in določil, naj se vsako leto obresti razdele onemu, ki se izkaže, da je posebno lepo skrbel za svoje stariše in sestre ter pošteno, čednostno živel. **Darilo** sme se dati le delavcem ali delavkam, ki ne smejo biti nad 25 let stari, in sicer eno leto moškemu in drugo leto ženskem u prosilcu. **Letos** so na vrsti ženske. **Pismono** priglasilo se je pet tekmovalk. **Darilo** znaša letos 500 frankov.

Koliko las je v baroki? Izdelovalec jako lepo narejene baroke v **Berolinu** je preštel v baroki nahajajoče se lase. **Naštel** je 86 857 las.

Grozna nesreča na železnici v noči ob 11. uri 3. junija sta trčila 2 osebna vlaka na progi proti **Kahiri** 2 km daleč od **Aleksandrije**. 3 so mrtvi, 6 ranjenih.

Po ceni knjižnico. 500 knjig je pokradel v knjigarni **Lav. Hartmanna** v **Zagrebu** trgovski pomočnik **Plant**. V njegovem stanovanju so našli 1500 ukradenih knjig, katere je pokral pri raznih tvrdkah, kjer je bil nameščen. Tako si je **Plant** prav po ceni omislil knjižnico. Sedaj mu bo kljub temu dolgčas, ker so mu knjige odvzeli, njega pa poslali v zapor.

Pet oseb umoril. Iz **St. Augustine** Fla v **Ameriki** se poroča: **Petindvajsetletni William Austin** je bil zaljubljen v trinajsetletno **Abetho McCullough**. **Zahteval** je od starišev, da mu dajo mladoletno hčerko v zakon, a stariši so seveda to bedasto zahtevo odklonili. **Austin** si je kupil nov revolver in je prihitel v stanovanje mlade deklice. **Ustrelil** je najpoprej deklico, potem očeta, mater, mlajšo sestrico, teto in konečno samega sebe. **Edino** majhen dojenček v zibelki je ostal živ izmed cele obitelji.

Požar v norišnici. V amer. državni norišnici za državo **New Jersey** v **Morris Plains** je nastal ogenj. V zavodu je 2500 blaznikov obojega spola in med temi je nastala strahovita panika. **Posrečilo** se je blaznike spraviti na dvorišče, a tu so začeli besneti in uradnikom so morali prihiteti na pomoč meščani, da so jih pomirili. **Ogenj** so kmalu pogasili.

50.000 K je glavni dobiček loterije gledaliških igralcev. **Opozarjamo**, da bo žrebanje nepreklicno 19. junija t. l. in da se vsi dobitki po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

Društva.

(**Celjska narodna društva**) prirede v nedeljo, dne 15. t. m. zvečer na takorekoč res v prvi vrt spremenjenem dvoru **Narodnega doma**, veselico v korist »**Dijaškoga doma**« v **Celju**. **Sodelovali** bodo telovadci **Celjskega Sokola**, nastopila moški in mešani zbor **Celjskega pevskega društva**; **dramatični odsek** tega poslednjega pa bo priredil prav zanimivo šaljivo igro »**Pevsko poskušnjo**« pod vodstvom, oziroma sodelovanjem občje priljubljenega gosp. **Salmiča**. **Zanimanje** za to veselico je z ozirom na na blagi namen splošno. **Posebna srečna** je ideja, da se priredi v sedanjem času igra na prostem. **Dal Bog** lepo vreme! **Sicer** se bode veselica vršila v notranjih prostorih **Narodnega doma**.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 12. junija. (**C. B.**) **Budgetni odsek** je danes brez debate vsprejel zakonski načrt o zvišanju pokojnine civilnim državnim uradnikom in služabnikom ter njih vdovam in sirotam, ki so bili vpokojeni pred uveljavitvijo sedanjega zakona, ter pooblastil na **Stürgkhov** predlog načelnika **Kathreina**, naj še v današnji zbornični seji nujno predlaga razpravo o tem zakonu.

Dunaj, 12. junija. (**C. B.**) **Zbornica** nadaljuje razpravo o raznih nujnih predlogih. **Berger** obširno utemeljuje nujnost predloga, v katerem zahteva, naj vlada umakne načrt o obnovitvi pogodbe s podonavsko družbo in v jesenskem zasedanju predloži nov načrt.

Dunaj, 12. junija. Danes je prišlo v drž. zboru do burnih prizorov med Vsenemci in Wolfjanci pri nujnem predlogu vsenemškega poslanca Bergerja o dunajski parobrodni družbi. Berger je pri utemeljevanju svojega predloga dejal, da je „Ostdeutsche Rundschau“ bila podkupljena od parobrodne družbe. Wolf kriči: „To je laž!“ Iro: „Ostdeutsche Rundschau“ je najbolj korumpiran časopis! Schönerer Wolfu: „Suft! Podkupljenec!“ Wolf: „Pijanec! Leeb Kohn!“ Schönerer: „Vodja najpodkupljivejšega, najkoruptnejšega časopisja!“ Iro Wolfu: „Suft!“ Wolf: „Prisolim ti zausnico!“ Iro: „Od mene jo takoj dobiš in sicer tu v parlamentu.“ Slovanski poslanci so se tem prizorom smejali.

Dunaj, 12. junija. Vlada se še dalje pogaja z Mladočehi. Čuje se, da je Körber pripravljen, nekaj želja Mladočehom izpolniti, kar bi omogočilo Mladočehom, da pripuste že sedaj na dnevni red predlogo o davku na vozne listke. Pričakuje se, da se kriza z lepa reši.

Dunaj, 12. junija. V slučaju, da bi Mladočehi vstrajali pri obstrukciji, zasedanje državnega zbora ne bo končano. Posvetovanja se bodo nadaljevala. Naj Mladočehi uleže nujne predloge ali ne.

Dunaj, 12. junija. Nemško časopisje z velikim srdom razpravlja Klofačev napad na nemškega cesarja in njegov vsklik, „da je bil nemški cesar pijan, ko je govoril v Marienburgu.“

Dunaj, 12. junija. Radikalni Čehi so podpisali nujne predloge Vsenemcem, ker Vsenemci niso imeli potrebnega števila glasov.

Dunaj, 12. junija. Drž. poslanec Pfeifer je uležil nujni predlog, naj se da nujna podpora iz drž. sredstev pogorelcem v Prilipi in vsled po Krki povzročene povodnji oškodovanim prebivalcem krškega in novomeškega okraja.

Madrid, 12. junija. Glasom uradne statistike se je od 9. maja do 10. junija priglasilo 6000 verskih družb.

Umrli so:

10. junija. Jakob Krušič, gostač, se je pri hiši št. 6 Podturnom vrgl pod vlak. — Marija Jeretina, hranodajalka, 74 let, Sv. Petra cesta 21, bronchitis.
11. junija. Marija Zupan, posestnika žena, 60 let, Radeckega cesta 11, sekund. topost.

V bolnišnici:

10. junija. Ivan Korene, dninar, 32 let, struma malign.

Zitne cene

dné 11. junija 1902.

(Termin.)

Na dunajski borski:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za junij	K 9.60	do 9.61
„ jesen	8.24	8.25
Rž za junij	7.70	7.75
„ jesen	7.03	7.04
Koruza za junij	5.43	5.44
„ „ juli-avgust	5.45	5.46
„ „ sept.-oktober	—	—
Oves za junij	7.83	7.84
„ „ jesen	6.12	6.13

Na budimpeštanski borski:

Pšenica za junij	9.10	9.15
„ oktober	7.96	7.97
Rž za maj	6.64	6.65
„ oktober	5.77	5.78
Oves za maj	5.16	5.17
„ „ avgust	5.23	5.24

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9.45	do 10.05
„ južne žel.	9.80	10.15
Rž	7.70	8.00
Ječmen	7.00	8.00
„ ob Tisi	6.85	7.75
Koruza ogerska, stara	—	—
„ nova	5.45	5.55
Cinkvanti	6.25	6.65
„ stara	6.25	6.65
Oves srednji	7.45	7.65
Fižol	7.75	10.75

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vsebnost vlage	Nebo	Padavina v 24 urah
11. 9. zved.	730.1	13.4	brezv.	dež	
12. 7. jutrnj.	727.8	13.4	sl. sever	oblač.	37.9
12. 2. popol.	728.7	20.7		del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 14.0°, normale: 17.3°.

Dunajska borza

dné 12. junija.

Skupni državni dolg v notah	101.65
Skupni državni dolg v srebru	101.50
Avstrijska zlata renta 4%	120.95
Avstrijska kronaska renta 4%	99.80
Ogerska zlata renta 4%	120.70
Ogerska kronaska renta 4%	97.95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1193.—
Kreditne delnice, 160 gl.	689.—
London v vista	240.35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj.	117.95
20 mark	23.47
20 frankov (napoleonor)	19.07
Italijanski bankovci	93.80
C. kr. cekini	11.28

Zahvala.

Na mnogobrojna pismena, kakor ustna izražena sočutja in pa na mnogoštevilni udeležbi pri pogrebu našega iskreno ljubljnega očeta, gospoda

Luka Kanc-a

se tem potom naj-rčneje zahvaljujejo

žalujoči ostali.

V Zapužah, dné 11. junija 1902.

Gremialna trgovska šola v Ljubljani.

Gojenci tukajšnje gremialne trgovske šole se a tem vabijo, da se polnoštevilno udeležijo pogreba svojega umrlega součenca

Maksa Felberja

ki se vrši dné 13. junija ob 5. uri popoldne.

Zbirališče: trgovska šola, čas 4 1/2 uri.

730 1-2

Ravnateljstvo:

Artur Mahr.

Dobro ohranjeno

žensko kolo (bicikelj)

se prodá po zelo nizki ceni.

Več se poizvé pri hišniku v Medjatorovi hiši, Dunajska cesta. 727 3-1

Na prodaj je

prav po ceni glasovir, harmonij, velika sliká (sv. zadnja večerja) in zbirka šolk.

Več se izve v Ljubljani, „pri Virantu“, I. nadstropje.

707 3-3

Leopold Tratnik

pasár in srebrar

v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 27

se priporoča prečistiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom cerkvá v strokovno umetno izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja,

kakor:

tabernaklje, monštrance, kelihe, svečnike, lestence, svetilke itd.

iz zanesljivo najboljšega kovin-kega blaga.

V zalogi pa ima mnogo že izgotovljenih, krasnih predmetov.

Stare predmete prenavlja, posrebrni in pozlati po najnižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke in velike zaloge električnih svetilk v raznih oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna, cene nizke. 726 39-1

Majhno posestvo

na prodaj.

Solidno zgrajena hiša, z opako krita, urejena za gostilno in prodajalno, v Krtni hiš. št. 57, preje last Jožefa Pajerja, dalje lepa, rodovitna njiva ob državni cesti v Prevojah, pripravna za stavbišče, se pod jako ugodnimi pogoji takoj prodá.

Natančneje poizvé se v pisarni, Marije Terenzijske ceste št. 16 (pri Zvokei-nu), nasproti Kolizeja 726 12-1

Lepo posestvo

v Grmu pri Radohovasi, fara Št. Vid na Dolenjskem, z lepim, novim gospodarskim poslopjem, na traverze obokanimi hlevi in kletmi, na prijaznem kraju, obsegajoče 20 oralov obsejanih njiv, 15 oralov gozda in 6 oralov travnikov, se bode prodajalo pod jako ugodnimi pogoji po posameznih parcelah ali pa celo posestvo skupaj

dné 17. junija t. l. ob 9. uri dopoldne na lici mesta.

V gozdu, ki je oddeljen 15 minut od železniške postaje Radohovas, se nabaja veliko smrekovega lesa in 110 debelih hrastovih debel. Jako ugodna prilika za gg. trgovce z lesom.

Pojasnila o tem daje gosp. Mihael Omahen iz Višnje gore. 734 2-1

Št. 18433.

Razglas.

710 3-3

Glede na to, da velik del mlekaric in kupujočega občinstva še vedno prodaja in kupuje mleko in mlekarke izdelke na samovoljne, deloma še tudi stare mere, opozarja mestni magistrat, da je, kakor pri vseh tržnih predmetih, tudi pri mleku in mlekarških izdelkih dopustna edino le metrična mera, ter da se bode pri prestopkih tako proti prodajalcu, kakor proti kupcu kazenski postopalo.

Mlekarice, ki prinašajo mleko v steklenicah ali kovinastih posodah pod 5 litrov vsebine na trg, posluževati se imajo za odmerjanje mleka postavnih cimenfov.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 30. maja 1902.

Barve za umetnike,

düsseldorfske, dr. Schönfelda, v pušicah, za akademične slikarje, ter Kasper-jeve in Spitzauer-jeve, dobé se pri tvrdki BRATA EBEL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 7 11-2

Hiša

Z gospodarskimi poslopji

je na prodaj na Brdu nad Vičem s krasnim razgledom na Ljubljano. Zraven je sveta 3 orale ter 10 mernikov posevte.

Več pové lastnik Jožef Maloverh na Brdu št. 31 nad Vičem. 723 2-1

Predzadnji teden!

Glediščnih igralcev loterija

1 glavni dobitek	à 50000 kron
1 „	à 5000 „
1 „	à 3000 „
2 „	à 2000 „
5 dobitkov	à 1000 „
10 „	à 500 „
20 „	à 200 „
60 „	à 100 „
100 „	à 50 „
300 „	à 20 „
3500 „	à 10 „

Srečke po 1 kroni

priporoča 136 17

J. C. Mayer, v Ljubljani.

Vsi dobitki se po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

Blag. gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar, „pri angelu“

v Ljubljani, Dunajska cesta

dvorni založnik Nj. svetosti papeža Leona XIII.

Podpisane si usoja naznaniti Vašemu blagorodju, da se je doposlana tinktura za želodec rabila z dobrim vspehom pri želodnem ter črevesnem kataru, kakor tudi v boleznih na jetrih in obistih.

Gradec, dné 2. februarija 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Ze mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želodčno tinkturo, koje sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspehom. Z odličnim spoštovanjem

II. 3 25 11 Don Peter Franceschini, župnik.

Momjan (Istra), dné 6. oktobra 1900.

Dobre ure cenó

s 3letnim jamstvom razposilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatino

Most (Brüx) št. 234, Češko.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3.75

Prave srebrne rem. ure „ 5.80

Pristne srebrne verižice „ 1.20

Budilniki iz nikla „ 1.95

Moja trvdka je odlikovana s s. c. kr. orlom, z zlatimi in srebrnimi svetinjami in ima na razpolago na tisoče priznanskih pisem. — Cenik s podobami brezplačno. 573 100-10

Fersan-Cacao

FERSAN-CACAO

je železnato redilno in krepilno sredstvo ter kri tvorilno in živce krepčalno, prijetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika. 618 50-2

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem Jelenu“ v Ljubljani.

Št. 15908

Razglas.

687 3-3

Vsled sklepa obč. sveta deželnega stolnega mesta Ljubljane z dne 29. aprila t. l. št. 15908 razpisuje mestni magistrat

javno pismeno ponudbeno razpravo

za zgradbo novega betonskega kanala, od tira južne železnice po Dunajski cesti in Sodnijskih ulicah do Cigalefovih ulic, kakor tudi za napravo kanalov in kamenih cevij v Cigalefovih, Sodnijskih in Predilnih ulicah

na dan 16. junija 1902 ob 10. dopoldne.

Načrti, proračuni, pogoji in drugi pripomočki razgrnjeni so v pisarni mestnega stavbnega urada ob navadnih uradnih urah vsakemu na vpogled.

Ponudbe, v katerih so posamezne cene, kakor tudi proračunjeni zneski s številkami in besedami navesti, vložiti je v določenem času zapečateni in s 5% nim vadijem, ki ga je določiti na podlagi proračunjenih svot, opremljene, pri mestnem stavbnem uradu. V ponudbi je tudi navesti, da se ponudnik vsem stavljenim pogojem popolnoma podvrže.

Na ponudbe, katere ne bodo vsem razpisnim pogojem ustrezale in na take, katere bi se pogojno glasile, ali se prekasno vložile, se ne bode oziralo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 31. maja 1902.

V rubriki „gospodarske stvari“ prinesel je Vaš list v svoji številki 129 9. junija t. l. članek z mojim imenom, v katerem se dela reklama na vsiljiv način za ameriško zavarovalno družbo The Mutual of New-York.

Primoran sem s tem javno izjaviti, da se je objavil ta članek, za kojega resničnost nikakor ne jamčim — brez moje vednosti in privoljenja od navedene zavarovalne družbe same, oziroma od njenega agenta kot plačana anonca v tem listu. — Čas mi ne dopušča, da bi se zamogel baviti z inozemskimi zavarovalno-strokovnimi listi in sploh nimam povoda za bodisi katerokoli zavarovalno družbo delati reklamo. Tako postopanje, katero se ne ujema s solidnimi opravičnimi nazori, se samo obsoja in gotovo ni priporočljivo za ono zavarovalno družbo, katera, ozir. katere zastopnik smatra potrebno, segati po fahkih čudnih sredstvih.

Vrhnika, dne 11. junija 1902.

Theodor Fröhlich.

728 1-1

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje službo

okrožnega zdravnika v Žužemberku

z letno plačo 1.400 K in aktivitetno doklado 200 K.

Prosilci za to službo pošljejo naj svoje prošnje podpisnemu deželnemu odboru do 1. julija t. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se bo le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 4. junija 1902.

Račun izgube in dobička in bilanca

„Vzajemne zavarovalnice“ proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani

za dobo od 1. avgusta 1899 do 31. decembra 1901.

Račun izgube in dobička.

Izdatki	K		h		K		h		Prejemki	K		h		K		h	
I. Škode:									I. Zakladni prenos preteklega leta								
1. v oddelku požara	5074	21			5074	21											
odštevsji delež pozavarovanja																	
2. v oddelku zvonov							5074	21	II. Zaklad za nedoločene škode								
odštevsji delež pozavarovanja																	
II. Uprava:									III. Dohodki čiste zavarovalnine po odbitku zrušenih zavarovanj:								
1. osnovni stroški (se odpišejo po zavarovalnem pravilniku (§ 21)					1528	31			1. v oddelku požara	18488	84			18488	84		
2. provizija									odštevsji delež pozavarovanj	—	—						
3. tekoči upravni stroški:									2. v oddelku zvonov	2344	64			2344	64	20833	48
a) plače	5936	50							odštevsji delež pozavarovanj	—	—						
b) poštni stroški	1297	53			9780	78			IV. Dohodki naloženih glavnice:								
c) razni drugi stroški	2546	75			3029	90	14338	99	obresti pri denarnih zavodih in hranilnicah							6066	—
4. vsprejemnine									V. Drugi dohodki:								
III. Odpisi in drugi izdatki:									1. pristojbine polic:								
1. osnovni stroški	1715	73					2324	35	a) v oddelku požara	2557	59						
2. inventar	608	62							b) v oddelku zvonov	78	60			2636	19		
IV. Zaklad za nedoločene škode									2. vsprejemnine:								
V. Stanje zakladov koncem leta:									a) v oddelku požara	2925	90			3029	90	5666	09
1. premijska prihrana:									b) v oddelku zvonov	104	—						
a) v oddelku požara	7395	54			7395	54											
odštevsji delež pozavarovanja	—	—															
b) v oddelku zvonov	937	86			937	86	8333	40									
odštevsji delež pozavarovanja	—	—					2494	62									
VI. Upravni prebitek																32565	57
							32565	57									

Bilanca.

Aktiva	K		h		K		h		Pasiva	K		h		K		h	
I. Tirjatve pri delničarjih									I. Ustanovni zaklad					100000			
II. Račun blagajne							1802	60	II. Prihrana dobička in glavnice								
III. Tirjatve pri denarnih zavodih in posojiln.							109376	18	III. Premijska prihrana:								
IV. Tirjatve pri poverjenikih							2686	52	1. v oddelku požara	7395	54			7395	54		
V. Tirjatve pri raznih dolžnikih							3593	53	odštevsji delež pozavarovanja								
VI. Račun osnovnih stroškov	8578	64							2. v oddelku zvonov	937	86			937	86	8333	40
odpis	1715	73					6862	91	odštevsji delež pozavarovanja								
VII. Račun oprave	4930	78					4322	16	IV. Zaklad za nedoločene škode								
odpis	608	62							V. Razni upniki:								
							128643	90	a) poverjeniki	622	54						
									b) Ljudska posojilnica	15300	—						
									c) predplačila na leto 1902	117	81					17815	88
									d) razni	1775	53					2494	62
									VI. Upravni prebitek								
																128643	90

 Iv. P. Vencajz
predsednik.

711 2-1

 Dr. Andrej Karlin
podpredsednik.

 Jos. Pehani
vodja.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanj-
šega dobitka. — Promese za vsako zrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni navetji za dosego kolikor
je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnice. 134 61